

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Qvæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

[De Lege Interna]

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 90108957

49 An metus levis, in foro conscientiaë, contractum rescindat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39908

omnino iusta, non solum formaliter, & iuridicè, sed etiam materialiter, & in re. Cum enim Matrimonium debeat esse validum in conscientia Foro, quod falsæ præsumptioni non innotuit, necessariò requiritur, ut coactio realiter, & secundum rem ipsam, sit iusta; Cum verò ad Matrimonij valorem, à iure requiratur iustitia in coactione, requiritur etiam, ut coactio sit iusta formaliter; alia enim iustitia requiri à iure non potest, quam formalis, & iuridica,

QV AESTIO XLIX.

An Metus levis, in Foro conscientia, contractum rescindat.

C A S V S.

CVIVSDAM Viri Principis Vxor, cum, præter dotem, bona paraphernalia haberet satis ampla; ad instantiam Mariti, ex metu quodam reuerentiali erga illum, & ut iurgia cum illo, eiusque offensionem vitaret, pro illo fideiussit, alias non fideiussura. Quæritur; Vtrum ex illa fideiussione, in Foro conscientia, teneatur.

SPMMARIVM.

2 Fideiussio, ex metu levi facta, in Foro conscientia obligare videtur. 4 Sicut obligat in Foro externo. 5 Et sicut Matrimonium ex simili metu initum. 7 Non obligat tamen, etiam si sit solemnis. 8 Ratione iniuria, quæmetus etiam levis includit. 9 Unde Fideiubens, in suam libertatem est restituendus. 10 Ut contractus in Foro conscientia obligent, debent à iure approbati.	11 Forum internum, quando cum externo conveniat. 13 Matrimonij irritatio, oritur ex iure Ecclesiastico. 14 Cur Fideiubens habeat ius ad contractum rescindendum. 15 Pecunia, metu extorta ut pretium iustum, retineri potest. 16 Hæreditatis renunciatio, metu reuerentiali facta, est rescindenda. 17 Promissio, eodem metu facta, in conscientia non obligat. 18 Remissio debiti, ex desperatione illud recuperandi, debitorem non liberat. 19 Blanditiis acquisita, restitutioni obnoxia non sunt.

RATIONES DVBITANDI.

2 Quamuis metus leuis, in Foro externo, ita parui fiat, vt ad rescindendum contractum, metu leui, quamuis iniuste incusso, celebratum, non concedatur actio, sicut conceditur, quando metus est grauis. Est tamen non leuis difficultas; an eodem modo parui fiat in Foro interno Conscientiæ; an verò metus, etiam leuis, sufficiat ad contractum, in eo rescindendum. Videtur enim, eodem modo parui fieri, sicut in Foro externo; & consequenter, Principis Vxorem, ex fideiussione, in Foro Conscientiæ, teneri; Ita *Azor. tom. 1. lib. 1. c. 11. Medina c. de rest. quest. 3. c. 2. nu. 3. Tabien. v. coactio, quest. 7. num. 8.*

3 Primò; Quia fideiussio, quamuis fuerit facta ex metu, & non plenè libere, metus autem fuit leuis, non solùm iure naturæ, sed nec iure canonico, aut ciuili contractus rescindit, eo quod ab utroque iure pro nihilo reputetur: *l. nec timorem 7. ff. de eo quod metus causa;* & detur actio ad contractus rescindendos solùm ob metum grauem, *ex c. 1. de his qua vi;* ne detur occasio litium, sicut daretur, si ob metum etiam leuem daretur actio ad contractus rescindendos. Cum ergo fideiussio, facta fuerit solùm, ex metu leui, valida omnino fuit, nec rescindenda; ideoque obligat in conscientia.

4 Secundò; Quia Vxori, in Foro externo negaretur à iure actio ad talem contractum rescindendum, eo quod hæc concedatur solùm ob metum grauem, & metus Vxoris sit leuis, sed obligaretur ad contractum implendum; Ergo etiam,

in foro conscientiæ, obligatur ad illum implendum; Forum enim internum, & externum, semper conformia sunt, quando externum non innititur falsæ præsumptioni.

Tertiò; Quia Matrimonium, metu leui contractum, in foro conscientiæ, non irritatur; sicut irritatur, quando metus est grauis. Ergo alii contractus eodem metu irri, in foro conscientiæ non infirmantur, ac rescinduntur; non minor enim libertas requiritur in Matrimonio, quam in aliis contractibus; Si ergo metus leuis valori Matrimonij non obstat, neque obstat aliorum contractuum firmitati. Quare sicut fuisset validum Matrimonium metu illo celebratum, ita fuit valida fideiussio, ipsamque vxorem obligat ad illam implendam.

Quartò; Quia, si fideiussio, eo metu facta, in foro conscientiæ rescindi posset, etiam rescindi posset in foro externo; Iam enim Vxor haberet ius illam rescindendi. Ergo, in Foro externo, illi iuste negari non posset actio ad illam rescindendam; alioquin forum externum cooperaretur iniuriæ, ab incutiente metum illi illatæ, aut illam continuaret. Cum ergo in iure negetur actio ad illam rescindendam, signum est, Vxorem non habere ius ad illam rescindendam, & consequenter fideiussionem obligare in conscientia.

RESOLUTIO.

Respondetur tamen; Vxorem, fideiussione illa sic facta, in foro conscientiæ non teneri, sed posse illam rescin-

scindere, quamvis omnes solemnitates ad illius valorem à iure requisitæ, seruatae essent, *Sanch. lib. 4. matr. dis. 9. num. 14. Molina tom. 2. d. 167. in fine. Reginaldus tom. 2. lib. 25. c. 4. f. 1. n. 33. Lessus lib. 2. cap. 17. d. 6. num. 46. Nau. c. 17. sum. n. 30. & c. 22. num. 51. P. Navar. lib. 3. de rest. c. 1. d. 7. num. 332. Sotus in 4. d. 29. ar. 3.*

8 Primò; quia, cum Vxor fideiussionem fecerit, metu, quamvis leui coacta, per illam coactionem, iniuriam passa est, Ergo habet ius iniuriam illam à se repellendi, & consequenter ab eo contractu recedendi, illumque rescindendi, sic enim solùm, & non alio modo iniuriam à se repellit,

9 Secundò; Quia Princeps, qui metu, quamvis leui, Vxorem ad fideiubendum coegit, iniuriam, ac iniustitiam ei intulit, cum ipsa haberet ius, ne sic cogeretur; Ergo iniustitiam, ac iniuriam, quantum potest, rescire tenetur, & consequenter res in pristinum statum restituere. Tunc autem solùm censetur, res in suum pristinum statum restituere, cum Vxorem in suam pristinam libertatem restituit, constituendo illam in statu, in quo omni metu deposito, fideiussionem libere approbare possit, vel reprobare; quandiu enim in hoc statu non ponitur, eius ius non manet reparatum, sed semper læsum.

OBIECTIONVM SOLVTIO.

10 **N**Equè obstant rationes in contrarium. Nam ad primam, respondetur; Ex eo, quod ab utroque iure negetur actio ad contractus metu leui celebratos, rescindendos, non

rectè inferri, quod contractus illi, in foro conscientiae, firmi sint, ac obligatorij; Nam, etiam in venditione, quando deceptio est infra dimidium iusti pretij, à iure ciuili negatur actio ad contractum rescindendum, & tamen certum est, decipientem teneri tunc restituere. Vt ergo contractus alioqui inualidi, aut infirmi, in conscientia obligent, requiritur, vt à iure positio approbentur, vt contingit in legibus praescriptionis; non autem sufficit, vt sola actio fori externi denegetur; nam hæc à iure, plerumque denegatur ad vitandas lites, quæ alias facile oriri possent, & tunc ius, tales contractus non tam approbat, quam permittit, propter bonum commune; nescilicet Respublica, litibus perturbetur. Sicut ergo, quando in venditione interuenit læsio infra dimidium iusti pretij, quia ius, quamvis actionem denegat, eam tamen venditionem non approbat, venditio, in foro conscientiae rescindenda est, & decipiens tenetur restituere; ita, cum in fideiussione, aliisque similibus contractibus, interuenit coactio ex metu leui, quia ius, quamvis denegat actionem, tales tamen contractus non approbat; ideo contractus, illi, rescindendi sunt, in foro conscientiae, ratione iniuriae, nec obligant.

Ad secundam respondetur; Forum **II** externum, & internum esse conformia in ordine ad ea, quæ forum externum approbat, non verò in ordine ad ea, quæ non approbat, sed solùm permittit, & ad quæ, solùm actionem denegat; quamvis in ordine ad hæc etiam dici possent conformia; Eo enim ipso, quod

quod forum externum, contractum aliquem non approbat, sed solum permittit; censetur illum repetere tanquam malum, ac rescindendum, alioquin approbaret.

12 Ad tertiam respondetur primò; Negando antecedens; multi enim dicunt, Matrimonium, metu leui, celebratum, esse inualidum; Quia metus leuis, non minus aufert plenitudinem libertatis ad Matrimonium requisitam, quam metus grauis: quidquid tamen sit de hoc.

13 Respondetur secundo negando consequentiam; Rescissio enim aliorum contractuum, in foro conscientiae, oritur ex iniustitiâ admisa ab eo, qui metum intulit, quæ iniustitia, cum æquè inueniatur in metu leui, ac graui, hinc fit, ut uterque metus ad rescissionem sufficiat. At Matrimonii irritatio non oritur ex iniuriâ illata, sed ex iure Ecclesiastico, quod illud meritò irritauit, quando metus est grauis, non verò quando est leuis, quia subuenire voluit metum grauem patienti, eo quod fecerit, quod debuerit, eligendo ex duobus malis id, quod minus est. Subuenire autem noluit, quando metus est leuis, quia tunc metum passus, leuiter ad rem tam grauem motus est, sicut etiam ius civile, iustissimè fauet grauem metum patienti, metu leui contempto.

14 Ad quartam respondetur; Vxorem habere, in foro conscientiae, ius ad rescissionem fideiussionis, quia habet ius, ut in pristinum statum libertatis restituatur, in quo fideiussionem illam libere approbare possit, vel reprobare; sicut, qui in venditione læsus est infra dimidium pretij iusti, ius habet, vel ad contractus

rescissionem, vel ad pretium iustum. In foro autem externo non negatur hoc ius, nec reprobatur, sed solum, propter bonum commune, & ad lites vitandas, negatur illi actio; in quo nulla est iniustitia, sicut nulla est iniustitia, quod etiam læso infra dimidium, negetur actio.

COROLLARIA.

Colligitur ex dictis primò; Potentem iuste aliquem accusare, si incusso illo accusationis timore, aliquid ab eo extorqueat; ne accuset, non teneri illud restituere, quia, cum iuste illum accusare posset, priuatur iure, & actione accusandi, quam habebat; quod, cum sit pretio æstimabile, iuste pro eo aliquid accipere potest, tanquam pretium. Hoc tamen proportionem habere debet cum iure, quo priuatur, quia ad iustitiam contractus requiritur necessario æqualitas, ac proportio inter pretium, ac rem, siue opus pretio æstimabile; *Lessius lib. 2. c. 17. d. 6. num. 45.*

Secundò; Quamuis renunciatio paternæ hereditatis, facta à Filio metu reuerentiali Patris, in Foro externo, non rescindatur, eo quod metus iste, non sit grauis; In foro tamen conscientiae, si ea renunciatio fiat, repugnante voluntate, ad petitionem Patris, cui non audet contradicere, & ne eum molestia afficiat; esse omnino rescindendam, & Patrem teneri, hereditatem sic renunciata restitueri, quia metus iste, quamuis leuis, cum sit iniuriosus, & causa actus, in foro conscientiae, ad eum rescindendum est sufficiens. Pater enim, cum sua auctoritate filii libertatem oppresserit, ex iustitiâ eam rela-

relaxare tenetur, ita ut filius eligere possit, quod ei placuerit; & si non faciat, iniuriam infert, & consequenter restituere tenetur quidquid per talem consensum inuoluntarium consecutus est. Quod si Pater eam hæreditatem nolit restituere, poterit filius occultè facere compensationem. *Nauar. in sum. c. 17. num. 152.*

17 Tertiò; Filium, qui ad instantiam Patris morientis, timens eius indignationem, & ne illum in eo articulo molestia afficeret, promissit, de suo quodam eius debitum soluere, alias nullo modo promissurus, non teneri in foro conscientia illud debitum soluere, quia metu quasi coactus; ac voluntate repugnante, promissit; Promissio autem, sic facta, in foro conscientia, rescindi potest, nec obligat. *Sanch. lib. 3. matr. c. 9. num. 16.*

18 Quartò; Si aliquis suo debitori partem debiti remittat, eo quod desperet, se posse alio modo debitum recuperare, debitorem non esse tutum in conscientia, sed teneri partem debiti sibi condonatam restituere; quia ea remissio coactè, ac inuoluntariè, & repugnante voluntate,

facta est, ob timorem conceptum iniuste toto debito carendi. Si tamen nulla interueniat fraus, vel culpa debitoris, sed vera eius inopia cognita, Creditor, spe solutionis destitutus, partem debiti remittat; tunc re vera voluntariè condonat, & debitor nihil restituere tenetur. Idemque dicendum est etiam, si tertia aliqua persona, cum Creditore tractans dicat: *Ego curabo, ut debitor tibi partem debiti soluat, si tu, liberali uoluntate, reliquum remisers;* Nam si ille remittat, omnino voluntariè remittit, ac nullo modo coactè, *Sanch. num. 17.*

19 Quintò; Blanditijs extorta, restitutioni non esse obnoxia; Quia blanditia, nullo modo causant inuoluntarium; concupiscentia enim & amor, sunt potius causa, ut uoluntas maiori conatu operetur. Neque obstat, quod amor, dicatur non minus excæcare, quam ebrietas. Nam hoc, intelligi debet solum in ordine ad prudenter, & iuxta rectam rationem operandum, non uerò in ordine ad operandum uoluntariè, ac liberè. *Molina tom. 1. traçt. 2. d. 94.*

